

Daniel Hanzlík (*1970) prezentuje v galerii Kabinet T. na výstavě Kontinuální přechody sedm videoinstalací. Ty jsou sevřeným soustředěným konvolutem, představujícím názorně podstatu Hanzlíkových uměleckých „výzkumů“ z posledních let.

Východiska pro Danielovu současnou intermediální tvorbu můžeme hledat již v době jeho studií na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v ateliéru profesora Vladimíra Kopeckého v letech 1989–1995. Kopeckého ateliér, který byl primárně zaměřený na sklo, umožňoval studentům experimentovat svobodně v daleko otevřenějším poli, zejména v kontextu prostorové a instalační tvorby. Během studií na UMPRUM se Daniel setkal mimo jiné s Pavlem Mrkusem, svým dlouholetým tvůrčím souputníkem a pozdějším pedagogickým kolegou – společně dnes vedou ateliér Time-Based Media na Fakultě umění a designu Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem. Koordináty současné působnosti Daniela Hanzlíka tak jsou určovány Prahou, Ústím nad Labem a jeho rodnými Teplicemi.

Daniel pracuje s širokým spektrem médií, které zahrnuje závěsný obraz, video, video-performanci, prostorovou instalaci, často s použitím novomediálních prvků, včetně experimentů s interaktivitou, nevyhýbá se ani intervencím do veřejného prostoru. Přes tuto bohatost výrazových prostředků si Hanzlíkova tvorba udržuje zřetelný charakteristický nezaměnitelný autorský otisk a osobitost. Mezi klíčová témata, na která se Daniel dlouhodobě soustřeďuje, patří reprezentace a její komplikovaný vztah k realitě, často pracuje se schémata a simplifikovanými modely prostorů či prostorových situací, vytváří sémantické i prostorové paradoxy, tautologie, optické klamy. Důležitou roli v jeho práci hraje také tělesnost, respektive fyzická přítomnost (ať už autora či diváka), ale na druhou stranu také natolik efeménní entita, jakou je světlo. Hanzlíkovy experimenty lze obecně připodobnit ke hře, během které autor ohýbá a deformuje herní pravidla, aby pak s napětím sledoval, jak rozehraná partie po takovém vnějším zásahu dopadne.

Jádrem výstavy v galerii Kabinet T. je pětice autonomních video-performancí ze série Výchozí nastavení, která vznikla v rozmezí let 2019–2020. Ve zlínské výstavní síni je prezentovaná na třech velkoformátových obrazovkách a dvou videoprojekcích. Série je volně doplněna videoinstalací Změna horizontu z roku 2018, celou expozici pak uzavírá videoprojekce Za svým stínem, jejíž vznik spadá taktéž do roku 2018.

Společným jmenovatelem série video-performancí Výchozí nastavení je využití principu geometrického průmětu (tedy zobrazení geometrických útvarů v rovinné ploše) a jeho šálivého a irituujícího narušování. Technické prostředky, jakými toho autor dosahuje, jsou elegantním způsobem jednoduché, přesto mohou diváka při prvním zhlédnutí díla zmást, aby je mylně považoval za generovaný digitální efekt. Pracuje se zde s tautologickým zacyklením, zdvojením reprezentace, hledíme na obraz obrazu, reprezentaci reprezentace. U všech pěti video-performancí je zdrojem výstupního signálu běžný videoprojektor. Zobrazované útvary u jednotlivých performancí zahrnují: schéma trojrozměrných prostorových kartézských souřadnic, sinusoidu, kruh, perspektivní znázornění prostoru a černobílou fotografii měsíce v úplňku. Zobrazovací plochou (průmětnou) je vždy bíle natřené malířské plátno (u jednotlivých akcí různě veliké), které ve svých rukou třímá sám autor-performer stojící před prázdnou bílou zdí. Daniel vždy při akci postupně plátno natáčí do stran a mění tím úhel průmětny vůči rovině projekce. Promítaný obraz se díky tomu deformuje. Celá performance je zaznamenána videokamerou a video následně vystaveno

v galerii, opět prostřednictvím video-projekce, respektive velkoformátového monitoru – v měřítku odpovídajícímu realitě. Dvě z prezentovaných performancí pak Daniel Hanzlík natočil přímo v prostoru galerie Kabinet T., na stejném místě, kde jsou nyní prostřednictvím videoprojekce prezentovány, čímž se princip tautologického zacyklení ještě umocňuje. Reprezentovaný obraz je promítán na reálný povrch reprezentovaného objektu – nelze nezpomenout na slavnou mikropovídku Jorge Louise Borgese O důslednosti vědy, ve které v „oné Říši“ kartografové vytvořili mapu Říše tak velikou, že svými rozměry odpovídala rozměrům říše samotné. Obrazem reality v podobě mapy tak bylo možno překrýt realitu.

Podobně také videoinstalace Změna horizontu pracuje se zdvojením reálné a reprezentované skutečnosti, v tomto případě projektovaného obrazu stativu kamery, který se částečně překrývá s reálným objektem tripodu nesoucího zdrojový projektor. Ve videu zobrazená noha stativu stojí v mořském příboji a působením vody, která nohu podemílá, dochází k jejímu zborcení a posunu záběru. Stejně jako u výše zmiňované série dochází k pomalé dekonstrukci vztahu mezi reálnou a reprezentovanou skutečností.

Video Za svým stínem, které výstavu v poslední místnosti zakončuje, klade větší důraz na ryze „filmové“ aspekty. Skládá se z řady dvacetivteřinových záběrů svižné chůze autora městskou krajinou sestříhaných v dynamickém sledu tak, aby přes neustálé změny okolí budily navazující kroky dojem kontinuální procházky. Centrem obrazové kompozice, která záběry drží pohromadě, je Hanzlíkův stín, který vždy shodně směřuje přímo vpřed ve směru objektivu kamery. Ze všech vystavených prací je zde nejvíce zřetelný herní aspekt v podobě striktně daného kánonu – slunce je vždy v zádech kameramana. Motiv schématu je u tohoto díla opět přítomen, ovšem zůstává skrytý v podobě pravidel strukturujících formu videa.

Základní principy Hanzlíkovy tvorby spočívají v dualitě a současně prostupnosti dvou protikladných jednotlivostí – analogového a digitálního média, fyzické a virtuální reality, plošného obrazu a trojrozměrného objektu. Právě kontinuální přechody mezi těmito protějšky jsou prostorem Hanzlíkových meditací a sémantických hříček. Důležitou roli hraje fyzická přítomnost (autora či technických prostředků) v kontrastu k efemérní podstatě projektovaných geometrických schémat a modelů. Hanzlík se ve své práci soustředí na ambivalenci vnímání a prožívání prostoru, na jeho měření a formátování a současně na znejistění percepce ze strany diváka.

Umělec Daniel Hanzlík se po boku Jana Šerýcha či Jana Nálevky řadí mezi nejvýraznější reprezentanty reduktivně orientovaného (post)konceptualismu v České republice a na místní umělecké scéně má již po mnoho let své nezastupitelné místo.

Milan Miluláščík – kurátor, autor textu výstavy